XI-ik évfolyam. 74. szám. Kolozsvár, kedd, junius 26-kán 1866.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS: Kül-monostorutcza 181. szám.

Megjelen e lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délben. Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-or 6 kr., 3-or 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik. A „nyilttér"i czikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL: Középutcza, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhivás a K. KÖZLÖNY julius—decemb. folyamára.

A „K. Közlöny" előfizetési ára:
Félévre . . . . 6 forint o. ért.
Évnegyedre . . . 3 „ „

Tisztelt előfizetőink az előfizetési pénzeket kiadónk **STEIN JÁNOS**hoz (bel-középutcza Stein könyvkereskedése) méltóztassanak beküldeni, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

A „K. Közlöny" szerkesztősége.

Szemle.

(H.) Miközben e sorokat irjuk, a birodalom északi és déli határain megdördülnek már az ágyuk, harczi riadó és csatazaj tölti el a levegőt, kérlelhetlen dühvel foly a legborzasztóbb háboru!

Ide s tova egy hete már, hogy ezt olvassuk a lapokban; egy hete már, hogy e hatásteljes — mert valószinü — jóslatok hullámoztatják a kedélyeket s tartják a közönséget folytonos feszült várakozásban és egy hete már, hogy naponta be kellett vallani, miképp senki sem próféta a Bellona birodalmában.

Mi nem sokat rongáltuk t. olvasóink idegeit hasonló vakmerő biztossággal hangoztatott jóslatok által.

De most már csakugyan azon helyzetben vagyunk, hogy egész komolyan kell — nem jósolnunk, hanem — jelentenünk: a háboru **északon és délen egyiránt megkezdődött!**

Most már igazán beszélnek az események, s alig marad egyéb feladatunk, mint azokat fontosságuk szerint sorozva registrálni.

Maga a bécsi hivatalos lap (Wiener Ztg) jelenti, hogy a krakkói várparancsnokság tudósitása szerint egy porosz parlamentär f. hó 21-kén Oswiecimben átnyujtotta a **porosz hadizenetet**, s Bécsből már másnap azt távirják, hogy 23-kára viradó éjjel austriai Szilézia keleti részén, Oderbergnél a **poroszok be is törtek Austria területére.**

Ugyancsak a hivatalos lap szerint a trienti hadcsapat parancsnokságától azon jelentés érkezett Bécsbe, hogy f. hó 21-én az **osztrák tábori őrség olasz szabadcsapatok által megtámadtatott** Judicariában, a passo bruffione (szoros) mellett. E jelentés szerint „**lövések váltattak, s a német terület megsértetett.**"

Egyébiránt a háboru megizenése Olaszország részéről csak f. hó 20-dikán történt meg, midőn a „Wiener Abendpost" szerint délután 1 órakor egy olasz ezredes kézbesité a déli osztrák hadsereg főparancsnokának Albrecht föhg s tbngynak Lamarmora oszt.tbnk levelét, mit ez Viktor Emmánuel király parancsa szerint fogalmazott, s mely magában foglalja az **olasz hadizenetet.** Ez irat mindössze 25 sor; azon kezdi, hogy századokon át Austria volt oka Olaszország leigáztatásának, felhányja, hogy Austria nem fogadta el a párisi conferentiát, s haderőket gyüjtött Velenczébe; ez fenyegetés, ez Austria ellenséges szándékairól tesz tanuságot; tehát Olaszország háborut izen, s az osztálytábornok jelenti Albrecht föhgnek, hogy az **ellenségeskedések három nap alatt megkezdődnek, haneha ezen határidő el nem fogadtatnék.** Mai telegrammunk szerint meg is kezdetett, s az austriai hadsereg megnyerte az első csatát.

Valamint a hadizenetet magában foglaló iratot, úgy a Viktor Emmánuel király manifestumát is „hadi krónika" czimü rovatunkban alább olvashatni.

Az olasz király ezen nyilatkozványa, természetesen, teljes öszhangzásban áll a hadizenet fogalmazványának alapeszméjével. Ez is Austria elleni recriminatiókkal kezdi, s czélja lelkesitni az olaszokat, s bizalmat önteni beléjök a nagy vállalat sikere iránt. Az olasz trón, népszabadság, nemzeti becsület és jog nevében kell kardot rántani, ugymond, mert Austria fenyegető fegyverkezésével „megzavarta a királyság békés átalakulásának müvét," mert „igazságtalan kihivás" követtetett el. Austria bizik hatalmi erejében; de nem ügyének igazságos voltában, s ezért nem fogadta volna el a congressust. Biztat, hogy a közvélemény itélete s Európa rokonérzelme részükön van, s ezért előre, diadalra Austria ellen!

Imé ezek fővonásai ez emlékezetessé válandó okmánynak, melyet öszszehasonlitva Ferencz József Ő Felsége manifestumával, meg a porosz indokolásokkal, lehetetlen el nem szomorodni az emberi társadalom törvényeinek tökéletlenségén, látva, hogy a felek közül mindenik Isten és világ előtt hivatkozik, mikép ő a jog és igazság terén áll, s mégis az anyagi erő kétes eszközeire kell bizni annak demonstrálását, hogy nem lehet mindenik félnek igaza.

Megvénült a világ, s ezredévek kellettek, mig jött egy ember (O'Connel), ki első apostola gyanánt lépett fel azon politikai felekezetnek, mely alapelvül mondá ki: nincs oly emberi forradalom, melyért méltó lenne egyetlen csepp embervért kiontani! s imé még ma is ott állunk, hogy az erkölcsi eszközök elégtelenek valának igazságot szolgáltatni azon ügyben, mely miatt a vérontó hadjáratnak ma egyszerre Európa több pontján meg kell indulni.

A fegyverszerencse kereke robogva indul s rombolva gördül a civilisatio érdekei felett. Mit fog eltiporni? Hol fog megállani? Oly kérdés, mit megfejteni oedipusi hivatottság kellene.

Még egy homokszem a székely kivándorlást megakadályozandó nagy épülethez!

A 30 mértföld hosszu Hargita nevü hegylánczolat északkeleti része közelebbről egy oly nemzeti kincsnek lön lelhelye, mely közös hazánk, de különösen a székely nemzet anyagi hasznára ma még kiszámithatatlan befolyásuvá válhat. Értem azon kén (köznyelven büdöskő) tartalmu közetek fölfedezését, melyet gyakorlott bányászunk **Kremnitzki** ur a napokban hozott napfényre.

Az egész Hargita hegység lánczolata, melyet a földgyomrából vulkáni erő tolt felszinre s alakitott hegyekké, egy Trachyt nevü közetből áll, mely nagyon hasonlit a délamerikai cordillerák és ándesek hasonló uton keletkezett trachytjához. Ezért ándesit lőn a közös közet elnevezése megkülönböztetésül a más kinézésü trachytoktól. A vulkánszülte hegyek közetei, az ugynevezett **roham közetek**, gyakran tartalmaznak ugyan kénkövet, de ritkán oly nagy mennyiségben, hogy gyárilag kiaknázhatók legyenek. Európának eddigelő csak egyetlen nagyszerü kénbányája van, mely csaknem egész világrészünket szokta rendesen büdöskövel ellátni. Ez a vulkáni eredetü s ma is tüzhányókkal biró Sziczilia szigete. A többi európai kénbányák mind jelentéktelenek s alig fedezik környezetök szükségleteit. Maga Erdély évenként több száz mázsa sziczíliai büdöskövet emészt fel.

A Hargita hegységben — mely egész Európában leghosszabb trachyt lánczolat — eddigelő csak a Büdösbarlang környezete volt ismeretes csekély kénkő tartalmáról; melyet nemcsak a mult században igyekezett az osztrák kormány 27 év alatt lehetőleg kibányászni, hanem még a magyar királyok idejében is aknázták. A Bach zsákmány rendszere alatt 1854-ben ismét fel akarták karolni, de nem bizva a zsiros jövedelembe, felhagytak az egész kisérlettel.

Topliczától vagy Mesterházától, hol a Maros a Hargita trachitját áttöri, mintegy 5 órai járásra északfelé, 6500 láb magasan emelkednek fel a **Pietrosza** és **Kelemenhavas** a többi hegyek közül. E két havas között kigyódzik ki Moldovába a **Niágra** pataka, melynek völgyében már régebb fölfedezte volt Kremnitzki ur a kéntartalmu közetek hömpölyeit, most pedig b. Huszár Sándor ur költségén ujra felkeresvén s kikutatván e völgyet, reáakadt magára a szirtre, mely ama hömpölyeket s torolványokat szolgáltatta.

E szirtből muzeumunk számára hozott közetpéldányok — melyek már ki is vannak állitva osztályomba, s bárki által mindig megtekinthetők — őszintén megvallom, nagyon megleptek. Maga az eredeti anyaközet a már emlitett **andesit**-féle trachytból áll s jelen esetben szivacsossága miatt annyira van kénnel telülve, hogy bizton merem állitani, miként átlagosan véve legalább is 50%-kot tartalmaz. De vannak oly példányok, melyek a 80 százalékos kéntartalmat is meghaladják. Magát a kénes trachytot, egész sorozata kiséri a legszebb Perliteknek és romközeteknek, melyek hasonlólag ki vannak geologiai tárlatunkban állitva. Az onnani trachytok hasonlitanak a **Büdösbarlang** mellettiekhez, s mindkettője a japáni trachytokkal csaknem az összetévesztésig egyformák.

A küldött példányok közelebbröli megtekintése után könnyen észrevehetjük, hogy a likacsos trachyt-közet a legszorosabban van a kénnel öszszeforrva. Kiválasztása tehát olvasztás által meg nem történhetik, mert az egész közetet alkotó anyagok arány- vagy fajsulya (specifisches Gewicht) közti különbség nem oly nagy, hogy az ömlesztett tömegből a kén tökéletesen kiválhasson. Véleményem szerint csak a föllengités (sublimatio) fog mulhatatlanul óhajtott eredményre vezetni. A tömeget porrá törése után e czélra készült kemenczékben szokás izzón heviteni. A kén bizonyos hömérséknél pára alakjában illan el. E kéngőzt már most hütőkbe vezetik, mely ennek fenekére s oldalaira, mint por és vékony kéreg szokott lerakódni. Innen aztán fölmeritve s megömlesztve a közönségesen ismert rudacs-alaku mintákba öntik, s ugy jön végre a világkereskedésbe.

Mint értesülve vagyok, a báró ur már szabályszerüleg felkérte a központi bányászhivatal utján a kiaknázhatási jogot. Ha a vállalat sikerül, számos kivándorló székely családot lehet ez által is a hazának visszatartani. És ha későbbi munkálatok következtében kiderül, hogy a kénes közet nemcsak egyes tömzsök (stock), hanem, mint valószinü is, ennek egész lánczolata, akkor ezer meg ezer székely biztosithatja itt magának kenyerét jövőre.

Nem mondhatunk tehát elég köszönetet, s maga az egész haza hálával tartozik derék hazánkfia b. Huszár Sándor urnak, ki e vállalat létesitését czélba vette, mert nemcsak a székely nemzet érdekében, de nemzetgazdászati szempontból is nagy figyelmet érdemel e jeles fölfedezés. Ugyanis azon kénmennyiség, melyet az egyesült magyar haza jelenben nemcsak mint nyers anyagot, hanem termelék alakban is évenként felhasznál, több ezer mázsára rug; és nagyánt mind Sziczíliából kerül ide.

A hozzánk beküldött darabokból itélve, s ha a lelhely terjedelmére nézve fennebb érintett föltevésünk valószinüsége ténynyé válik, akkor bizonyosan állithatjuk, hogy a szükségelt kénnel nemcsak magyar hazánkat, hanem az egész birodalmat is elláthatjuk. Söt az sem lehetetlen, hogy a hargitai kénbányák idővel európai hirre vergődjenek.

Ujra is üdvözlöm tehát a fölfedezőt és a nemes báró urat, mint vállalkozót e téren, s teljes sikert óhajtok az uj vállalatnak. Egyszersmind remélem s bizton is hiszem, hogy székely atyámfiai minden tekintetben fogják gyámolitani vállalkozó urat a kezdemény nehézségei s akadályainak legyőzésében; hiszen saját érdekök is mulhatatlanul parancsolja ez ügy felkarolását.

Igen sajnálom, hogy azon nagyon megtisztelő felszólitásnak, miként a lelhely megtekintése s átkutatása végett személyesen odautazzam — jelenleg meg nem hajolhatok, mert a jövő héten okvetetlen indulnom kell Göröghonba, megvizsgálandó geologiai szempontból a svájczi kormány költségén az ujonan keletkezett Santorin körüli apró szigeteket, melyek vulkáni erők által emelkedtek közelebbröl felszinre a tengerből, s melyekre a görög kormány a kén kizsákmányolása végett már rá is tette kezét. Azonban ha majd öszire visszakerekedem, s ha a muzeum igazgató-választmánya is megengedi, be fogom azon vidéket geologiai részletes felvétel tekintetéből utazni.

Ez alkalommal nem mulaszthatom el az erdélyi muzeum-egyletet arra figyelmeztetni, hogy a szönyegen lévő székely kivándorlást megakadályozni törekvő s nagy horderővel biró ügy, hazafi kötelességül rója fel az egyletnek a jelen s következő években a székelyföldre terelni Erdély geologiai kikutatását. Söt az alakulandó önálló magyar kormánynak is kötelességében áll and hazánk keleti részét mentől hamarább, mind tudományosan, mind pedig gyakorlatilag kifürkésztetni, mert a jelen eseten kivül is még számos adattal birunk, hogy a székelyföldben roppant természeti kincs rejlik, s csak szakértők hiányoztak eddig, annak felderithetésére. Például: mindnyáján tudjuk, hogy a petroleum vagy földolaj mekkora szerepet játszik ma, mint világitó eszköz az egész czivilizált világban. A székely havasok talaja alatt több medencze rejlik ilyen olajjal telve, mely némely helyeken önként kiszivárogva, léggeli érintkezés következtében kátrány (deget, dohott) alakban mutatkozik a felszinen, melyet székely atyánkfiai szekerekkel szoktak felénk szállitani. Néhai gr. Lázár Mór társaságában magam is fedeztem fel nehányat. A boldog emlékezetü gróf a kutatás folytatására már czélba is vette volt a szükséges földfúrók megrendelését, azonban mindnyájunk közös bánatjára hirtelen történt gyászos halála elhalasztotta a kisérletet.

A székely ember szükségtől meg fog ugyan telepedni hazánk rónaságain is, de szivesebben fog hegyei s fenyvesei közt maradni, ha képesek lesznek munkát teremteni megélhetésére. Nem árt mindkét módot megkisérteni!

Melegen ajánlom hát e nagy horderejü ügyet pesti képviselőink figyelmébe is!

Pávai Elek. *)

A repcze ára.

(H.) Pestről tegnapelőtt vett magán levélből értesülvén, hogy minő kilátásaink lehetnek a repczetermés és árfolyamaira nézve, kötelességünknek ismerjük figyelmeztetni mindazon erdélyi gazdákat, a kik e növény termelésével foglalkoznak, hogy annak árfolyama jelentékeny emelkedésnek indult, névszerint az emlitett tudósitás keltekor Pesten két mérőt tevő nagy köble 13 frt volt osztr. becsben, de általában minden nézet odairányult, hogy még további jelentékeny áremelkedés fog a napokban bekövetkezni.

A repczeárak ezen emelkedésének oka az, hogy Magyarországon, a mennyiben eddigelé tudatik, 400,000 hold repcze fagyott ki a május 24-ki dér és fagy következtében. A hol — mint p. o. a Bánátban — meg is maradt valami, az alig egyharmada. A földbirtokot e termény körüli remények meghiusulása folytán, roppant károk sujtják. Egyes nagy földbirtokosok kára husz-, harmincz-, ötvenezer forint, s a terménybörzén e szomoru körülmény constatálása a napokban a repczeárak gyors és jelentékeny emelkedését igen természetesen idézi elő.

Mint több vidékről vett tudósitások után tudjuk Erdély azon vidékein, hol a mezei ipar e növényt termelési combinatioi körébe vonta, a repcze az idén szépen felelt meg a hozzákötött reményeknek, s kötelességet hiszünk teljesitni, ha figyelmeztetjük gazdáinkat, hogy az árfolyamok emelkedéséről tudomást vévén, terményüket ne vesztegessék el oly áron, melynél teljes joggal többet igényelhetnek s kaphatnak meg.

Azon szokott ellenvetést illetőleg, hogy hát mily sokba kerül a szállitás nevezetesebb piaczokig, mint N.-Várad, Pest, ideiktatjuk s ajánljuk gazdáink figyelmébe, hogy a fuvartermény köblönként Kolozsvártól Váradig 1 frt, onnét Pestig a vaspályán egy 88 fontot nyomó vám mázsa után 43 kr. és igy egy nagy köböl szállitása Kolozsvártól Pestig 1 ft 85 kr., Gy.-Fejérvártól Pestig 2 frt.!, M.-Vásárhelytől Pestig 2 frt 35 kr., Medgyestől per Temesvár Pestig 2 ft 85 kr. o. é.

Ezen áremelkedésre, valamint minden áruczikknél, némi befolyást gyakorol az agio is, s miután a kereskedő kiszabja, hogy a mely áruczikket ez előtt kevéssel 1 frton kaptunk meg, most azért 1 ft 35 krt fizessünk, természetes igény, hogy az agio tekintetbe vétethessék a terményáruk megszabásánál is, s ha magasabb lett mindennek az ára, emeljük a repcze árát is magasbra.

Erdély, valamint a magyar királyság többi része, kiválóan termelő terület, s a legmagasb nemzetgazdászati érdek szempontjából óhajtjuk, hogy gazdáink, a kik végre is az állam- és magán terhek minden sulyát viselik, tájékozva magukat, foglalják el szemben a viszonyokkal azon állást, mely őket joggal megilleti, s melyet egyéb érdekkel solidaritásban álló, de éppen nem alárendelhető érdekeiknél fogva el kell foglalniok.

Az erd. ág. hitv. ev. egyh.-tanácsának hódolati felirata ő Felségéhez.

„Csász. és Apostoli Királyi Felség!

Legkegyelmesebb Császár és Ur!

Austria rövid béke után s beléletének a kor és szükségletnek megfelelő tartós jogalakulása utáni nehéz küzdelmek közepéből kényszeritve látja magát, hogy igaz joga védelmére, s a minden szerződést taposó önzés támadása ellenében a kardhoz nyuljon.

A háboru, melyet az igazságtalanság támaszt, az állam minden érdekét fenyegetheti. Ezzel szemben a haza minden hü fiában a jognézetek feletti különbségnek, mely a belalakulás békés munkája közben oly sok kedélyt egymástól elválaszt, háttérbe kell vonulnia, s minden sziv csak ama nagy czélért doboghat, hogy Austria, közös hazánk gyö-

*) Örvendetes jelenség, hogy szaktudósaink is kezdenek gyakorlati emberekké válni. Pávai ur jelen czikke mindenesetre komoly figyelmet érdemel mind a közönség, mind a m. t. társaság — s leginkább az erdélyi muzeum részéről. Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj

zelemteljesen s erösen keljen ki a harczból, melyben Felséged dicsteljes hadseregei s ezek soraiban a mi egyházunk oly sok fia is az ösi hagyományos vitézséget fogják tanusitni.

Az erdélyi ág. hitv. ev. egyház legalázatosabb tanácsa, mely e napokban békés hivatásu csöndes munkára volt összegyülve, ez alkalommal ismét élénken rá emlékezett, hogy az alkotmányszerü jogalakulás felé törekvö Austriának elsö tettét, s Felséged egyik legnagyszerübb elhatározását az egyház igaz jogának és törvényes autonomiája biztositásának az ösi jogállapotra visszatérö elismerése képezé.

Annál örömjeljesben követi az egyház az ösök százados hagyományain alapuló érzelmet, mely ellenállhatlanul füzödik Austria koronája és Felséged legdicsteljesb Uralkodó Házához.

Méltóztassék Felséged a birodalmat fenyegetö uj, nehéz veszélyeknek e pillanatban loyalitásunk hódolati kifejezését legkegyelmesebben elfogadni, melyet Felséged trónja és állama iránt ösi hüségünk és feláldozásunk mindenkor valósitani fog.

Nagy-Szeben, jun. 25. 1866.

A legmélyebb jobbágyi hódolattal
cs. kir. Apost. Felségednek
legalázatosabb alattvalói és szolgái,
az erdélyi ág. hitv. ev. egyház-tanácsa.
Schmidt Konrád s. k.
gondnok.
Schuller Mihály s. k.
superintendentialis vicarius.
Gebbel Ferencz s. k.
titkár.

Hadi krónika.

Kolozsvár, junius, 25. 1866.

⊙ A háboru most márészakon és délen egyiránt foly, s hogy minö elszántság és elkeseredésel kell folynia, könnyü elgondolni, miután a felekre nézve ugyszólva a „lenni vagy nem lenni" kérdése forog fenn. Maguk az olasz lapok általában azon nézeten vannak, hogy vagy Austria kiszorittatik Németországból s elveszik töle Velenczét, vagy Austria porrá teszi Olasz- és Poroszországot. Porosz lapok „hivatalos" táviratokat tartalmaznak, ugyszintén bécsi lapok is tudósitásokat hoznak, melyek szerint a poroszokkal és olaszokkal egyiránt megnyilt a hadjárat. Ma szerkesztöségünkhez érkezett telegramm szerint az olaszok már jelentékenyebb vereséget is szenvedtek volna, s ugy hiszik, hogy tegnap és ma kemény csatáknak kellett folyni. Addig is, mig a véres jelenetekröl bövebb tudósitást kapnánk, közöljük a háborunak ugyszólva közvetlen bevezetéséhez, részint annak már megnyiltához tartozó tájékozó adatokat.

Északi harcztér.

Irják, hogy Drezda, a szász királyság fövárosa lakói azon reményt táplálták volt, hogy mihelyt Saxonia Frankfurtban Austria mellett nyilatkozik, az osztrákok azonnal benyomulnak a fováros biztositása végett, s ha jön a vész percze a szép város megkimélése végett a poroszok elibe mennek e városért annak falain kivül küzdeni. E helyett most a poroszok vannak a város nyakán, kik bizonyára nem lesznek gyöngédek a városi érdekek iránt, söt alkalmasint ugy fogadandják el a csatát, ha itt arra kerül, hogy az osztrák és szász sereg legyen kénytelen bombázni Drezdát, mi a lakosságot nem kellemesen fogná hangolni saját barátai iránt. De nem szabad feledni, hogy Austriának a háboru 18-ikáig nem volt megizenve, s hadizenet nélkül lépni fel bélyegzö lett volna, minélfogva — ugy hiszik — moralis kénytelenség volt oka az osztrák északi hadsereg késedelmezésének. Másfelöl strategiai okok is befolytak erre.

Az „O. D. P." a porosz seregek hadfelállásából Szászország és Sziléziában mutogatja, miszerint czélszerü a szövetséges seregeknek teljes öszpontosulását bevárni, mielött az austriai sereg fötámadást intéz. A 2., 4. és 8-ik hadtest Frigyes Károly hg alatt képezi, mint tudjuk, az elbei sereget; s részint Szászországot tartja megszállva, részint pedig még a Lausitzban áll. A 7-ik hadtest, mely azelött szintén ezen szereghez tartozott, most a korona-herczeg sziléziai seregének támogatására siet, mely ennélfogva az 1., 5., 6. és 7-ik hadtestböl fog állni. A gárda és a 3-dik hadtest a kohlfurthi vasuti bogpont táján áll s a tartaléksereget képezi. Ha már az austriai sereg Cseborszag vagy Sziléziából Glatz felé berontana, akkor a Neissénél álló porosz sereg könnyen ügyes visszavonulási miveletek s késleltetö harczok stb. által nemcsak a 7-dik, de a gárda s a 3-dik hadtestnek is idöt szerezhetne, a görlitz-hirschbergi, a kohlfurth boroszlói pálya sziléziai párhuzamos vonalain ahhoz közeledhetni s vele egyesülhetni. Ezen összeköttetés a kettös sinutak segélyével 24 óra alatt megtörténhetnék, miáltal a porosz sereg Sziléziában 250,000—300,000 re nöne. — Ezen körülmény e lap szerint legalább is czélszerünek tünteti fel a szövetségesek öszpontosulását bevárni s a támadást csak akkor intézni, ha a csatatéren azok is megjelenhetnek.

A „Kamerad" czimü bécsi katonai lap ugyan e kérdést illetöleg megkivánja nyugtatni azokat, a kik az austriai sereg mozdulatlanságában a háborura nézve rosz elöjelt látnak. Ha — ugymond — az északi sereg elönyomulása késik, ez azért történik, mert az ellenséget kevés hatalmas csapással kell megsemmisiteni. Benedek táborszernagy e tekintetben nem szalasztotta el a kedvezö pillanatot, „Valjon egy megfelelöleg erös austriai hadtest Drezda felé való irányzása, és ezen városnak a poroszok által történt elfoglaltatása elötti megszállása általán véve vagy legalább addig szükséges lett volna-e, azt a „K." szerint ma még nem lehet megitélni, mert északi seregünk még eddig semmi mozdulat által sem szellöztette a fátyolt, a mely a megállapitot haditervet elfedi. Az austriai, szász és bajor seregek között mindenesetre helyreállittatott már a teljes összeköttetés, és igy a combinált elönyomulás sem fog már sokáig késni. Északi seregünk — végzi a „K." — és a szövetséges csapatok mozgósitása akkor kezdödik meg valószinüleg, ha a bajor seregeknek a szászszal, valamint a délnyugati contingensnek a hesseni herczeg hadtestével való egyesülése megtörtént, és az összeköttetés mindenütt helyreállittatott. — A czél Berlin, a szövetségesek által megszállt kör középpontja.

A félhivatalos „Österreichische Ztg" ezt irja:

„Felfogható a növekedö türelmetlenség, melylyel a hadi müködés megkezdését várják, mely megakasztja a poroszok harcznélküli elönyomulását. De tudjuk, hogy hadvezéreink nem vágynak egy-egy elöörsi kis csatározás dicsöségére, hanem azonnal oly csapásokat készülnek tenni, melyek a döntés sulyával essenek az ellenségre. A most hadseregünknél uralkodó hallgatagság vihar elötti csend. Ugy véljük, nehány nap alatt az osztrák éjszaki hadsereg, a bajor hadak és a még nyugatabbra álló 8-dik szövetségi hadtest, a szövetséghez hü többi államok hadait is egyesitve combinált elönyomulásban lesznek, s egy mind jobban szükülendö félkörben egyenesen Berlinnek tartanak.

„Az odavezetö uton fogjuk találni a porosz hadsereget, s vérrel ázott mezök lesznek az állomások stb."

Az elbei s a sléziai porosz hadseregen kivül — melyekröl multkor részletes tudósitást közöltünk — egy harmadik porosz hadsereg lön felállitva; ez: a tartalék hadsereg. Ennek összeállitása a következö:

I. gyalogság

3-dik hadtest, Griesheim tábornok vezénylete alatt; föhadiszállás Sagan. Áll az 5-ik és 6-ik hadosztályból, vagy is 8 gyalogezredböl és egy vadász-zászlóaljból.

Testör-hadtest, Ágoston würtembergi herczeg vezénylete alatt, föhadiszállás: Sorau. Áll két hadosztályból, összesen: 4 testör-granátos ezred, 4 testör sorezred, egy fuselier-ezred és két vadászzászlóalj.

II. lovasság

1-sö lovassági hadtest, Albrecht herczeg vezénylete alatt, föhadiszállás Kottbus; áll a vértes ezredböl és 7 dzsidás ezredböl.

2-dik lovassági hadtest, a mecklenburg-schwerini herczeg vezénylete alatt, föhadiszállás: Rothenburg; áll egy testör vértes ezredböl, 2 testör dragonyos, egy testör huszár és három testör dzsidás ezredböl.

3. Dzsidás dandár, mely áll három ezredböl.

Berlini lapok Benedek tbszn. következö hadiparancsát közlik:

Olmützi föhadiszállás (kelte hiányzik) „Katonák! komoly és véres események elöestéjén állunk. Mint 1859-ben számosan és vitézül seregeltetek zászlóink alá! katonák, arról van a szó, hogy a világ szemei elött az akkori csorbákat kiköszörüljük; arról van szó, hogy egy elbizakodott és lelkiismeretlen ellenséget lehetöleg megfenyitsünk! A legnagyobb bizalommal vagyok irántatok, hogy a föladat teljes öntudatával birtok, s azt meg is fogjátok oldani; legyetek irántam is ugyanazon bizalommal s legyetek meggyözödve, miszerint részemröl mindent el fogok követni, hogy e hadjáratot gyorsan és dicsöségesen befejezzük. Oly haderövel állunk szemközt, mely két részböl van összeállitva: sorezredekböl és honvédseregekböl. Az elsöt csupa fiatal emberek képezik, kik fáradalmakhoz és nélkülözésekhez nincsenek hozzászokva, soha jelentékeny hadjáratban nem vettek részt. — Utóbbi teljességgel meg nem bizható elégedetlen elemekböl áll, kik jobban szeretnék saját rokonszenvet nélkülözö kormányukat megbuktatni, mint ellenünk harczolni.

Az ellenségnek hosszu békeévek folytán nincs egy tábornoka, kinek alkalma lett volna magát a harczmezön képezni. Mincio és Palestro veteránjai! azt hiszem, miszerint régi megpróbált vezéreitek alatt különös becsületeteknek fogjátok tekinteni, hogy az ily ellenségnek a legcsekélyebb elönyt se engedjétek!"

Hogy a harczolás mily rendszerét kövessék a poroszok ellen, igy részletezi:

„Az ellenség hosszu idö óta dicsekszik gyorsabb puskatüzével; de emberek! én azt gondolom, hogy az csekély hasznára lesz; hihetöleg nem fogunk mi neki arra idöt engedni, hanem haladéktalanul szoronynyal és puskaagygyal támadjuk meg. Mihelyt Isten segitségével az ellenséget megverjük és visszavonulásra kényszeritjük, nyomban üldözendjük, s az ellenség földén fogjátok magatokat kipihenni és a leggazdagabb mértékben igénybe fogjátok venni azon üditéseket, melyeket egy györzelmes, hösies hadsereg a legteljesebb joggal meg fog érdemelni. Benedek."

Bécsböl 20-dikáról irják, hogy a poroszok Drezda városára 2 millió tallérnyi sarczot vetettek. Hire terjed, hogy a szász király lemond a sz. korona-herczeg javára. Olmützben két marhakereskedöt föbelöttek, mivel az északi hadsereg számára szánt marhát eladták a poroszoknak.

A „Wiener Abp." Benedek táborszernagy jun. 17-röl kelt következö hadiparancsát hozza:

Olmützi föhadiszállás, jun. 17. 1866.

Ö Felsége a császár mai napról kelt manifestumában tudatja hü népeivel, hogy a béke fenntartására irányzott minden eröfeszités sikeretlen volt, s hogy kénytelen Austria becsülete, függetlensége s nagyhatalmi állásáért, valamint nemes szövetségeseiért kardot ragadni.

A bizonytalanság, mely reánk nehezült, ezzel el van távolitva, katonai szivünk már fennen doboghat; legkegyelmesebb Császárunk fegyverre hiv bennünket, s istenbe vetett bizalommal elébe megyünk az igazságos és szent háborunak.

Katonák! legmagasztosabb feladatunk megkezdödött.

Ti mindnyájan, németek és magyarok, szlávok és olaszok, örömteljes odaadással és gyorsasággal seregeltetek a Császár zászlói alá; azok már ki vannak terjesztve a harczra a jogért, Austria legszentebb érdekeiért s hazánk legnagyobb javaiért, és ti e zászlókat minden körülmények közt dicsön és magasan lobogtatva györzelemre fogjátok azokat vinni. Fegyverre tehát! Mit érzek értetek, mit kivánok, mit várok töletek, tudjátok; feszitsétek meg erötöket, hogy nehéz megpróbáltatások közt levö szeretett Császárunk és Urunk legmagasb bizalmát halálra szánt bátorsággal igazoljátok s én örvendve mondhassam: „Bátran viseltétek magatokat, mint Austria fiaihoz illik — a haza büszke reátok — a Császár meg van veletek elégedve!" Benedek.

A „Debatte" ekkép közli az osztrák északi hadsereg hadtest parancsnokainak névsorát: 1-sö hadtest: gr. Clam Gallas lovassági tábornok; 2-ik hadtest: gr. Thun altábornagy; 3-dik Erneszt föherczeg altbnagy; 4-ik gr. Festetics altbnagy; 6-ik Ramming altbnagy; 8-dik Leopold föhg altbnagy; 10-dik hadtest: b. Gablenz altbnagy. — 1-sö könnyü lovas hadosztály báró Ildelsheim vezérörnagy; 2-dik könnyü lovas osztály Taxis hg vezérörnagy; 1-sö tartalék lovassági hadosztály Holstein hg vezérörnagy; 2-dik Zaicsek v. ö.; 3 dik Coudenhove v. ö. — Föhadparancsnok Benedek táborszernagy; vezérsegéd Krziz v. ö.; vezérkar fönöke b. Henningstein altbnagy; hadmiveleti iroda fönöke Krizmanicz v. ö.; a hadsereg intendánsa Pokorny altábornagy, cs. kir. udvari biztos Krigsau lovag.

Leitmeritzböl irják ugyanazon lapnak: Theresienstadt erödben és az erödböz tartozó helyiségekben a személyes szabadság és házijog védelmére vonatkozó törvény felfüggesztetett. A Leitmeritzböl Theresienstadtba vezetö szép hársfa-sétány, nemkülönben az összes, közben-közben több mint száz éves fák kivágatásának a lövész-szigeten ma kellett volna megkezdetnie. De dr. Fleischer polgármester kérelmére, ki két városi tanácsos kiséretében Theresienstadtba az erösség parancsnokához ment, ezen rendszabály keresztülvitele, mely városunkat legszebb ékességétöl megfosztaná, egyelöre elhalasztatott és csak azon esetre helyeztetett kilátásba, ha a hadjárat kedvezötlen lefolyást venne. Azon egyéniségek, kiknek házait a leromboltatás veszélye fenyegeti, hasonló biztositást nyertek.

A sléziai porosz határról irják az „O. D. P."-nak: Zuckmantel közelében a határon tul porosz és osztrák huszárok között egy kis elöörsi csatára került a dolog. Egy, négy Pálfy-huszárból álló örjárat tizenkét porosz lovasra bukkant. A tizenkét vakmerö porosz megkezdette a támadást a négy magyar huszár ellen. A porosz huszártól azonban a magyar huszár nem szokott megijedni, s azért a mi négy emberünk ugyancsak elkezdett vagdalkozni, mintha gulyáshust akartak volna apritani. Miután a poroszok közül négy embert lekaszaboltak, a többi nyolcz pedig eszeveszett futásban mutatta ki tulnyomóságát, huszáraink a füben megtörölték kardjaikat, s egyik bajtársunk veszélyes ágyék-sebét bekötözték; ez az egyedüli emlékeztetö a porosz huszárok rettentöségére. Még egy vakmerö huszárcsinyröl teszek említést. Egy kapitánynak a Pálfy-huszárok közül rettentö kedve lett volna Neissét közvetlen közelröl megszemlélni, miért is felszólitott egy zuckmanteli deszkás parasztot, kinek fát kellett vinnie Neissébe, hogy hadd menjen ö is vele. Sok fejcsóválás után végre engedett a paraszt és az utazást másnap reggelre határozta. A kapitány tehát ma, mint szolga, utra indul Neisse felé, segit a fát lerakni, egész kedélyességgel sétál az utczákon végig, megtekinti a mocsáros sziklafészek erödituményeit és sánczait. Néhány óra mulva ismét visszaindul Zuckmantel felé, s Mutius altábornagy másnap majd ütheti helyét a ravasz kémnek.

Déli csatatér.

Az ultramontan „Monde"-nak Florenczböl irják, hogy az olasz hadsereg összes száma, az önkénteseket is ideértve, fölmegy 500,000-re. Egyébiránt az olasz hadseregben azt hiszik, hogy Austria a várnégyszögben védelmileg fogja magát tartani, s hogy csak ha a poroszok vereséget szenvednének, csak azon esetben menne át Austria veszedelmes támadásra. Hogy Austria oly könnyü szerrel képes seregeit északi határszéléröl a délire tömegesen áttenni, vasutak segitségével, ezen körülményt nem veszik az olasz tábornokok csekélybe, az éppen ezen eshetöségre való tekintetböl történnek Olaszországban oly roppant készülödések. Lamarmorán kivül, ki nagyon sokat tart a porosz hadsereg szervezetére, az olasz katonai egyének egyáltalában ugy vélekednek, hogy a poroszok nem sok ellenállási képességgel birnak, s hamar meg fognak hátrálni. Azonban könnyen tévedhet is az ember, s háboruban nagy szerepet szokott játszani a véletlen. Ha Benedek nem szabadulhatna hamarjában az északi határon, akkor az 500,000 olasznak csak 200,000 osztrákkal lenne baja, s ez éppen a florenczi kabinet inye szerint volna, mert a Palazzo-, Vecchioban éppen nem óhajtják a franczia beavatkozás azonnali megjelenését. Csak akkor fordulnának Párishoz, ha az osztrákok megvernék a poroszokat. Az olasz forradalmár legkevésbbé könnyelmü a forradalmárok között. Jól számba veszi a kilátásokat, melyekre számot tarthat, s éppen nincs kedve akárkivel osztozni a györzelem dicsöségében s a zsákmányban. Olaszország kivánja, hogy Franczia ország kölcsönözze neki erkölcsi támogatását, de cselekedni maga akar, a mig a dolgok reá nézve jól állnak. Angolország kiváltképen igyekszik az olasz kormányt ezen nézetében megerösiteni. Elliot most azzal igyekszik népszerüséget szerezni, hogy az „Italia fara da se" mellett, s a franczia szövetség ellen dolgozik. Hanem az olaszok csakhamar hátat forditanának Elliot urnak, ha Benedek meg találná verni a poroszokat, s hadait Olaszország felé inditaná.

Az „Osservatore Romano" egy florenczi levelet közöl, melyböl átveszszük a következöket:

Boggio és Pepoli vannak kiszemelve Velenczébe kormánybiztosokul. Boggio azon esetre, ha a hajóhadi hadsereg elöbb támadna, mint a szárazföldi; Pepoli pedig azon esetre, ha Cialdini hadtestének sikerülne az ellenséget kényszeriteni, hogy a Pón Sermidanál visszavonuljon, és sikerülne Mantuát ostrom alá vetni, s állást foglalni Rovigo és Padua között. A haditanács ezen czélt vette szemügyre tanácskozásai alkalmával. A hajóhadnak Triesztet bombáznia kell, hogy egy Palmanuova-ba szánt csapat-tömeget fedezhessen Grado melletti kikötöben; akkor aztán a palmanuovai táborból Boggio, Pepoli pedig a Padua mellettiböl hinák fel Olasz- és Németország testvéreit fegyverfogásra. A Lodi és Cremona között összevont csapattestek arra valók, hogy Lombardiát ellenséges megtámadásoktól védjék s a szabad csapatok hadmüködését támogassák, melyek ily czélból fognának a tiroli hegyekbe beütni, hogy a Mincio és Etsch völgyéhez juthassanak. Egy garibaldista csapattest Dalmatiába küldetnék, a mire azonban nem nagy suly helyeztetik, ha csak valami váratlan eredményeket nem találna ott kivivni. A Cremona mellett fekvö testnek a Mincio vonalon kell szétterjeszkednie, Peschierat elzárnia, s gyors hadmenetekben Verona ellen müködnie. A Piacenza mellett állomásozó tartalék hadtestnek ez esetben gyorsan fel kellene állania a Po mellett Cremona táján.

Ha ezen tervek nem sikerülnek, s az ellenség meg találná azokat semmisitni, akkor a hadsereg két hadtestre osztatik, melyek egyike Cattolica és Ancona között fogna maradni, mivel a mérnök tartott állásokat szemelt ki, redoutokat és üteg-telepeket készit. A másik hadtestnek Piemontba kellene összevonulni, s a Piacenza, Pavia és Cosale között elnyuló vonalon tartózkodnia, Lombardia megvédését pedig a szabad csapatokra hagyná. Ha mindazáltal, mind a két állás szorongattatnék, akkor ezen hadtestnek az alessandriai sikságon kellene kijátszania utolsó kártyáját; az alessandriai fellegvárra és a liguriai hegyekre támaszkodnék, s a genuai és savonai utakon kaphatná élelmezését. Ezen kétségbeesett állapotban aztán népfelkelés fog szervezteti Capua és Foggia között. Azon esetre, ha az ellenség Lombardiába benyomulna, az olaszok számot tartnak rá, hogy sietni fog Franczia ország megmenteni öket s Olaszország sorsának segitségére jövend. Ezen utolsó tétel valamennyi olasz lapban elöfordul.

A „Wiener Abendp." veronai levelezöje e hó 17-röl irja: „A déli hadsereg feladata mindenekelött az ellenség állásának pontos ismeretét kivánja. Ha tudjuk, hol van és mily erös az ellenség, azt is tudjuk, mily állást foglaljunk el irányában. Hol áll tehát jelenleg a szárd-olasz hadsereg, és mily erövel rendelkezik?

Vegyék a térképet kezökbe, és irányozzák tekintetöket elöször is a Mincio-vonalra. Itt legelöl Durando tábornok áll 40,000 fönyi hadsereggel, s Lodi Crema és Brescia fötámpontjai, Bresciából egy vaspálya indul ki, melyet még mi épitettünk, és egy pompás ut, Lonato és Desenzano felé, tehát határunkhoz, melyet Peschiera födöz.

Tovább dél felé Cucchiari tábornok csatlakozik Durandóhoz. Parancsnoksága alatt Cremona, Casal-maggiore és Marcaria között 28,000 ember áll. Marcaria csak nehány órányira fekszik Mantuától. Egészben véve tehát a Mincio-vonalon Durando és Cucchiari alatt mintegy 68,000 ember áll velünk szemközt.

A Pó-tájékokat a következö két tábornok tartja megszállva: Della Rocca 40,000 emberrel Piacenza, Firenzuola és Colorno között, Cialdini

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj

58,000 emberrel, Reggio, Mirandole és Bologna között, tehát együttvéve 98,000 ember.

Ezen felállitásból láthatjuk, hogy az ellenségnek Pavia, Bologna és Brescia szolgál müködési alapul. Ha ezeket egyenes vonalok által összeköttjük, nyerjük az ellenséges müködési háromszöget, melynek alapja Pavia, Piacenza, Reggio és Bologna, s egyik oldalát Bologna, Mirandola és Brescia, másik oldalát pedig Brescia, Crema, Lodi és Pavia képezik; ez egy óriási, minden lehető hadikészlettel bőven ellátott háromszög, azon várnégyszög ellen, mely a mi védelmünkre van bizva.

Az ellenség azonban a főnebb elősorolt rendes csapatokkal még nem elégszik meg, a 168,000 ember kevésnek látszik még neki arra, hogy az osztrák déli hadsereget sikerrel megtámadhassa, miért is az ismeretes vörösingesekhez folyamodik, s közülök 16,000 embert Como és Varese, 15,000-et pedig Barletta körül állitott fel. Minő feladat jutott legyen ezek számára, mutatja felállittatásuk földirati helyzete.

Ha ezekhez még hozzáadjuk a 78,000 tartalékost, kiknek egy részét 30—40,000 embert, Toscanaban egy 5. hadtestté összevonni, s a müködés terére vinni szándékoznak, továbbá ha ideveszszük még azon 80,000 embert, kik Dél-Olaszországban helyőrségi szolgálatokat tesznek s az alakuló félben levő 40,000-et, egy, körülbelöl 400,000 főnyi tekintélyes hadsereg fog előttünk állani, valóban nem megvetendő szám! de mi azért Istenben bizva tekintünk a jövő elé, s örülünk, hogy e birodalmat oltalmazhatjuk."

— „El kell készülve lennünk reá — irja az „Italie" — hogy 14 nap alatt két nagy csata fog vivatni, egy északon, a másik délen. Egy statistikus kiszámitotta, hogy e két csatában összesen véve annyi ember fog küzdeni, mint ez régóta nem történt. A lipcsei csata, melyet népcsatának neveztek, közelről sem nyujtott ehhez hasonló nagyszerü látványt. Tamerlan idejébe kell visszatérnünk, ha oly roppant embertömeget akarunk látni egymás ellen csatára egyesülten."

A hadüzenet, melyet Lamarmora tábornok Albrecht főherczeg ő fenségéhez intézett, szó szerint igy hangzik:

Főhadiszállás Cremona, jun. 20.

Az osztrák császárság századok óta főoka Olaszország felosztásának, szolgaságának és erkölcsi, valamint anyagi sérveinek. Ma a nemzet constituálva van; Austria félreismeri azt, midőn továbbra is elnyomja legnemesebb tartományunkat s abból nagy tábort csinál, hogy birtokállapotunkat veszélyeztesse. A hatalmasságok tanácsai eredmény nélkül maradtak. Elkerülhetlen volt, hogy Olaszország és Austria az első európai bonyodalomnál egymással szemben találják magukat. Az inditványok s egyezmények visszautasitása tanusitá Austria ellenséges szándéklatait. Egész Olaszország feltámadt s ez oka, a miért a király, az olasz terület öre és védője, hadat izen az osztrák császárságnak. Az ellenségeskedés három nap mulva kezdetik meg, kivéve, ha talán e határidő el nem fogadtatnék, mely esetben Lamarmora felkéri a főherczeget, hogy őt erről tudósitsa.

Az olaszokhoz intézett királyi manifestum ezeket mondja:

Már hét éve, hogy Austria megtámadta államaimat, mivel Európa tanácsában hazám közügyét képviseltem. Kardot ragadék, hogy trónomat, népeim szabadságát, Olaszország nevét és becsületét védjem és a nemzet jogaiért harczoljak. A győzelem az igaz jog részére hajlott. A hadsereg vitézsége, az önkénytesek közreműködése, a nép egyetértése és bölcsesége, s egy nagylelkü szövetséges segélye, Olaszország majdnem tökéletes függetlenségét és szabadságát szerezték meg nekünk. Magasabb okok, melyeket tisztelnünk kellett, azon időben gátoltak minket igazságos és diesteljes vállalatunk befejezésében. A nép akarata által koronámmal egyesitett olasz tartományok egyik legnemesbike, melyet hősies ellenállása és folytonos ellenkezése az idegen uralommal, különösen drágává és szentesitetté tesz előttünk, Austriának kezében maradt. Noha fájdalmas érzettől áthava, tartózkodtam a békét óhajtó Európát nyugtalanitani. Kormányom e mellett azon volt, hogy az ország belállapotát tökéletesitse, a közjólétnek uj forrásokat nyisson és a birodalmat tengeren és szárazon erősitse, várva a kedvező alkalmat Velencze függetlenségének létesitésére. Noha e várakozás nem volt veszély nélkül, kényszerültünk mindamellett, én mint olasz és király érzületeimet és népeim jogos türelmetlenségüket szivünkbe visszafojtani, hogy a nemzet joga, a korona és parlament méltósága sértetlenül fentartassék és Európa fel fogja, mi illeti Olaszországot.

Austria, midőn magát határainkon váratlanul erősité, és ellenséges állásban kihivólag és fenyegetőleg lépett fel ellenünk, ez által megzavarta a királyság ujra szervezésének békés munkáját.

Válaszul ez igaztalan kihivásra ismét fegyvert ragadok, s ti nagy látványt nyujtottatok, midőn gyorsan és lelkesedetten siettetek a hadsereg és önkénytesek soraiba.

Mindazáltal, midőn a barátságos hatalmasságok kisérletet tettek a nehézségeket congressus utján megoldani, zálogát adám érzületeimnek Európa előtt, és siettem a congressust elfogadni. Austria ez alkalommal is megtagadta az alkudozást, s minden kiegyezést visszautasitott, uj bizonyságát adva annak, miszerint ha bizik is hatalmában, de nem viseltetik hasonló bizalommal ügyének igazsága iránt.

Olaszok! Ti szintén bizhattok hatalmatokba, büszkén tekintve vitéz hadseregünkre és erős hajóhadunkra, de azonfölül még jogotok szentségébe is bizhattok, melynek jövendőbeli győzelme elmaradhatlan.

Minket a közvélemény és Európa rokonszenve támogat, mely tudja, hogy a független és saját területén biztos Olaszország reá nézve a béke és rend kezessége leend.

Olaszok! Az állam kormányzását Carignan herczegnek adom át, s azon kardot veszem kezembe, melyet Goito, Pastrengo, Palestro és St. Martionál viseltem.

Érzem, hogy teljesitni fogom nemesszivü atyám sirjánál tett eskümet. Még egyszer akarok első katonája lenni az olasz függetlenségnek."

Keleti mozgalmak.

Bukurestből jun. 13-ról német lapoknak irják, hogy Moldva teljes társadalmi feloszlás küszöbén áll. A határőrök fellázadtak, csak Kuzát akarják fejedelmökül ismerni, Steriade ezredest — ki szép szóval és fenyegetéssel engedelmességre akarta őket téritni — egyszerre hat lövéssel teritették le, azzal az erdőkbe vonultak, s most több parasztta egyesülve rabolnak és gyilkolnak. A fölkelés — állitólag — az Orsova melletti osztrák határtól egész a Duna torkolatáig terjed. A román hivatalos és félhivatalos lapok hallgatnak az egészről, csupán Leca moldovai képviselőnek a hadügyministerhez a kamara 12-diki ülésében intézett interpellatioja folytán derült ki az igazság egy része, A hadügyminister azt felelte, hogy egy bizottságot nevezett ki, hogy nyomozza ki e fölkelés okait; a vétkesek mint fegyveres fölkelés előidézői és részesei fognak elitéltetni.

Esti posta. A porosz király proclamatioja is kibocsáttatott. A haza veszélyben van! igy kezdődik. Isten legyen velünk! igy végződik. Csehországból jelentik, hogy a poroszok Schluckenaut és Rumburgot elfoglalták. Velenczéből meg, hogy az olasz hadsereg 23-kán reggel kelt át a Mincio folyamon, s az országuton Roverbella felé lassan nyomul elé. A garibaldisták a tiroli határnál sértették meg a határt, s ugy hiszik, Garibaldi vezette e müveletet. De a ma esti lapok még mind nem hoznak részleteket az ütközetekről. Spanyolországban forradalom tört ki.

Különfélék.

⊙ A magyar országgyülés elnapolása valószinüvé vált. Ma a „P. Napló", mely pedig igen óvatos szokott lenni, ilynemü közleményeinél ezt irja: „Bécsből vett, s nálunk (Pesten) elterjedt valószinü hirek szerint országgyülésünket közelebbről elnapolják, némelyek szerint sept. végeig, mások szerint bizonytalan időre. Megjegyzendő azonban, hogy a jobboldal pártlapja, a „M. Világ" se érzi magát inditva, egy ily szándék pártolására. „Ha — ugymond többek közt — az országgyülés elnapoltatnék, az az egész ország lakosságára nézve nem csak fájdalmas benyomást fogna tenni, hanem csökkentené a népnek a kormányhoz, annak nemes intentioihoz való bizalmát, mire ma éppen oly nagy szükség van, mint volna szükség arra, hogy a jelen vészes időkben a trón és korona a kielégitett törvényhozó testületek véd paizsa alatt, s ezeknek hathatós támogatásával szállhatna szembe a fenyegető veszélylyel."

⊙ Horvát küldöttség jelent meg f. hó 22-kén Bécsben, kieszközlendő a horvát országgyülés egybehivását, minthogy még sok befejezni valója van.

⊙ Egy hazafi és emberberát, ki nevét egész szerényen emlitetlen kivánja hagyatni, 30 o. é. frtot küldött be szerkesztőségünkhez azon felkéréssel, hogy 10 frtot a Királyhágón tuli szükölködőknek, 5 frtot a mezőségi, 5 frtot a bukovinai és 5 frtot a moldovai szükölködő magyar sorsosaink felsegélésére, végül 5 frtot a székelyek kivándorlását megszüntető pénzalap gyrapitására forditsunk, mit teljesitni kötelességünknek ismerünk.

⊙ Szilvássy Sándorné ő nga leányai Zerna és Sarolta kisasszonyok D.-Szent-Mártonból saját kézimunkájuk sorsolási eredményét 14 o. é. forintban küldöttek be a bukovinai magyar szükölködők felsegéllésére. Köszönettel vettük s rendeltetése helyére küldöttük.

⊙ (Mégis csak van igazság a földön!) A „Korunk" mult vasárnapi expectoratiójára meg kell jegyeznünk, hogy miután M. urnak H. ellenében (mint mondja az „elnyomott"-nak), pártját fogni felhiva érzi magát, ezzel untig elégtételt szolgáltatott személyes ügyben, s nem vitatjuk, mennyiben van igaza, s volt szükség e beavatkozásra. Felfogástól függ. Annyi bizonyos, hogy legkevésbé se volt felhiva és jogositva igy kezdeni: „a „K. Közlöny" zokon veszi" stb. A kérdéses nyilatkozat, ugy hiszszük, aláirt személyes nyilatkozat volt, nem pedig szerkesztőségi! Még hozzá nemhogy zokonkodó tétel foglaltatnék benne, sőt abban a világ teremtésén egyéb se foglaltatik a „K—k"-ra vonatkozó, mint ez: „ismét szives volt megnyitni becses lapja hasábjait egy alólirt ellen intézett nyilttéri czikknek", a mi maga a száraz tény és csak erőltetve lehet felhivásnak s még hozzá a „Közlöny" felhivásának venni. E lapnak nem is hivatása a „Korunk"-kal polemizálni. Erre nem is érzendi magát ösztönözve még barátságtalanabb s inkább önmagának elégtételt szolgáltató arbiterkedés esetében sem, mit egyébaránt egyszer mindenkorra illetéktelennek nyilvánitunk.

⊙ A szász nemzeti universitás herczeg Montenuovo, erdélyi vezénylőtábornok ő nagyságához intézett iratában a birodalmat fenyegető háboru alkalmából következő hazafias áldozatokat ajánl fel: 1000 frtot azon erdélyi születésü altisztnek vagy altiszteknek, a kik elsők foglalnak el egy ellenséges ágyut, s ha erdélyi születésüeket nem érhetne a szerencse, a dij más születésüeknek adandó ki; 2000 frtot 100 frtonként kiosztandót magukat kitüntető erdélyieknek. Montenuovo herczeg egy iratban, mit a „H. Ztg" közöl, elismerését fejezi ki az universitás ezen hazafias ajánlatáért.

⁂ Ő Felsége a Császárné a nyár egy részét csakugyan Füreden fogja eltölteni. A lakszobák berendezését e végre már serényen folytatják.

⁂ A tegnapelőtti csónak-verseny élénken folyt le szép számu közönség előtt. A Sandolin-dijt (egy antik ezüst serleg) nyerte Szabó Lajos, a pályatért 7 percz és 44 másodpercz alatt járva meg. A négy evezés „Hattyu"-n még érdekesebb verseny fejlett ki, a mennyiben az ügyes evezők és vezérlapátos Sandolin sebességgel járták be a tért. A kitüzött 2 arany dijat elnyerték Gruber József, Kriste Jászló, Jánki Dénes, Ebergényi Dénes és Medán Ferencz. Végre az álló Sandolin versenynél a három pályázó közül Watrich Adolfé lett a dicsőség. 6 percz s 33 másodpercz alatt érkezve be a ½ angol mértföldről. A tüzijáték szintén csinosan sikerült Ulrichnak.

⁂ A helybeli kereskedő ifjuság e folyó hó 29-kén délután a monostori erdőben zártkörü időtöltést fog rendezni.

⁂ A második sorozás előmunkálatai legfelsőbb helyről meg vannak rendelve.

⁂ Az osztrák önkénytesek egy része Poroszország bőkezüségének köszönheti fegyvereit. E napokban t. i. mintegy száz láda érkezett Berlinből a Dunafejedelemségekbe czimezve „vegyes czikkek" felirattal. A vámhivatalnak feltünt, hogy e ládák, noha különböző időben jöttek, mégis hajszálra hasonlitottak egymáshoz, s minthogy a vámhivatalnokok nagyon kiváncsi emberek s semmi feltünést nem szeretnek, az egyik láda tetejét óvatos gondossággal felnyiták, aztán a másodikat, harmadikat, s igy tovább a százig. A tartalom oly kielégitő volt, hogy szivesen felbontogattak volna még nehány százat. A gyönyörüen dolgozott puskák, melyeket a porosz kormány I. Károly fejedelemnek küldött — Bukurestben sem ébresztettek volna őszintébb örömet, mint önkényteseinknél, kik a poroszokat „saját fegyvereikkel" fogják megverni.

— Az „Allgemeine Rumänische Zeitung" számait Bukurestből megkaptuk; a cserevisszonyt örömmel elfogadjuk, s lapunkat ezennel meginditjuk.

Politikai hirek.

Franczia ország. A „Times" párisi levelezője irja: „Ugy hallom, hogy létezik egy titkos osztrák sürgöny, mely egyebek közt azt mondja, hogy — ha Austriának szolgálna a szerencse a poroszok és olaszok, — de kiváltképpen a poroszok — megverésében, ez által ut nyittatnék a Velencze átengedése iránti alkudozásokra (már előbb volt róla szó, hogy ezen esetben Austria a francziák császárának rendelkezése alá bocsátaná Velenczét.) Ezen sürgöny, vagy legalább tartalma, tudtára esett az olasz kormánynak."

Az „Independance"-nak Párisból irják, hogy Németországban vivandott első nagy csata után két tábor fog alakittatni, egy a Rajna, egy meg az Alpesek mellett. A déli hadsereg parancsnoka Canrobert, az északié maga III. Napoleon fogna lenni. Azon esetre, ha az északi hadsereg háboruba menne, Canrobertre bizatnék a császár alatt a gárda vezénylete. Az alpesek alatti tábor parancsnoksága az esetben más táboragnak adatnék át.

Mint a „N. Preus. Ztg"-nak jelentik Párisból, Anglia, Franczia-, Orosz- és Poroszország hohenzollerni Károly hget Románia fejedelmének szándékoznak elösmerni.

Olaszország. Florencz, jun. 18. Minthogy Austria az nevezett szövetségi assistentia átvétele által, melyben Bajorországgal közösen fogja a szász királyt részesiteni, előidézte a háborui állapotot Austria és Poroszország között: Olaszország királya is megizente ma a háborut Austriának. Victor Emanuel holnapután, Lamarmora már holnap megy a hadsereghez.

Az olasz politikusok nagyon boszankodnak ugyan a német lassuság miatt, hanem azon reménynyel vigasztalják magukat, hogy Franczia ország majd gyorsan félreveti a semlegesség álczáját, ha a német közép- és kis államok cselekvőleg részt vesznek az osztrák-porosz háboruban. Azt pedig magától érthető dolognak tartják, hogy Napoleon egyelőre titokban tartott szövetségeseivel már tisztában van.

Azon olasz emlékirat, melyben az Austria elleni háboru okai elősoroltatnak, az idegen hatalmakhoz Florenczből f. hó 19-én indittatott el. Párisi hirek szerint az olasz hadsereg nagy mozdulatot tett volna a Mincio és Pó felé! Tarenti levelek szerint Persano tengernagy megbetegedett, ha hamarjában jobban nem lesz, Albini tengernagy veszi át ideiglenesen a hadmüködő hajóhad feletti parancsnokságot. — Türr tbk Florenczből elutazott Párisba és Berlinbe. Ugy hallani, hogy f. hó 17-én teljhatalmat szándékozott kérni a ministerium a parlamenttől.

Desenzanoból jun. 14-ről irják: Az olasz csapatok mind jobban közelednek a Póhoz és a Minciohoz. Két dandár már Montechiari és Castiglione della Stiviere között áll, mig más két dandár Ficarolótól nem meszszire van a Pó mellett felállitva. A támadás mindennap várható, s gyanithatólag legfölebb jövő csütörtökig meg fog történni. Addig minden dandár fel lesz állitva itt a határon. Olaszország sokat tett az év folytán, mert tekintélyes hadsereget hozott össze. Az utóbbi időben számos nápolyi hg és gróf állott be tömegesen a lovassági ezredekhez. Figyelemre méltó, hogy angol lordok és gentlemanek is léptek be az idén az olasz hadseregbe. Siciliában Syracusa város 10,000 franc jutalmat tüzött ki azon katonának, ki az első osztrák zászlót elveszi.

A „W."-nek irják Mantuából: „Az ellenségnek Emiliában észlelhető mozgásából bátran következtethetni, hogy Garibaldi, — ki elhagyva remete életét csapatai szervezéséhez látott, — komolyan készül a csatárláncz megkezdéséhez. Ennek következtében már el is hagyták a határpontokat a vámés rendőrhivatalnokok, s a pénzügyőri katonák és csendőrök átjöttek a Pó innensö részére.

Trieszt, jun. 21. A tartományi főparancsnokság Udineben, f. hó 20-kán kibocsátott s ma közzétett kiáltványa ostromállapotba helyezi a lombard-velenczei királyságot, Dél-Tirolt és a trieszti helytartóság területét.

Németország. München, jun. 21. Az országgyülés elnapoltatott; Pfordten kijelentette, hogy a szövetség nem fog szétszakittatni; a kormány oda törekszik, hogy Németország föderativ elvek alapján parlamenti képviselettel emelkedjék ki a küzdelemből.

A „Times" ma azt irja: „Bár mint végződjék is a Németországban megkezdett háboru, a fölött kevés a kétség, hogy Németországnak más alapon kell ujra megalakulnia és nem többé a régi frankfurti szövetség alapján. A porosz király állitásában szomoru igazság rejlik, hogy félszázad alatt a szövetségtanács nem Németország egységét, hanem meghasonlását mutatta. A jun. 14-diki szavazás és a Bismark gr. elleni kiáltozások daczára az Austria részére kinyert többség még sem mutatja ki a német nép valódi többségét. Bármily megoldást is nyerjen a háboru, nincs kétség benne, hogy Poroszország mindig a német nép élén lesz.

Szerbia. A „Wanderer"-nek irják Belgrádból junius 15-ről: „A herczegovinaiaknak nehéz állásuk van jelenleg. Mindenkinek, ki csak dolgozni bir, ingyen kell homokot és követ azon helyekre hordania, hol erődök épittetnek. Dugában tartózkodik a bosnyák vezér, hogy személyesen vezesse az erőditési munkálatokat. Több oknál fogva nem akartam önt tudósitani a bosnyákok és herczegovinaiak hangulatáról, melyet azon hir keltett, hogy osztrák uralom alá kerülnek. Most midőn ezen combinatio elejtettnek látszik lenni, kötelességemnek tartom önnek némi tudósitást juttatni e tárgyról, Nem vonhatja azt senki kétségbe, hogy a keresztyének Törökországban a legnyomorultabban tengődnek. A legnagyobb bizonytalanság és jogtalanság üldözi a rajahkat, a szerencsétlenek életét állandó kinzásnak teszik ki. És mégis megijedtek a bosnyákok és herczegovinaiak, midőn uraik tervezett változását hallották, miért? Szenvedhet-e az kétséget, hogy keresztyén és polgárisodott kormánynyal csak nyerhetnek? Ezen látszólagos idegenkedés oka azon tudatban rejlik, hogy a török uralom végéhez közeledik, és ha nem előbb, de fél század mulván a keresztyének ismét urai lesznek sorsuknak. A nemzetiségi eszme nagy mértékben foglalkodtatja Kelet minden népeit, és mintegy villanyos folyam rezgi át keletnek minden nemzetiségét. Ha azonban a habsburgi korona alá kerülnének, természetesen fel kell hagyniok minden nemzetiségi önállás gondolatjával. Nem akarok biróul feltolakodni, nem állitom, hogy a népek jól cselekszenek, de megmutatom az osztrák uralom elleni ellenszenv forrását és a mennyire ismerem az országot és népét, merem állitani, hogy Austria nagy érdekében fekszik, ily combinatioba be nem ereszkedni. Bosnia és Herczegovinával Austria egy vulkán birtokába jutna, mely meszszire szórná el perzselő hamuját. Azok, kik a bécsi kabinetnek ezen vidék elfoglalását tanácsolják, az achaiak falovát akarják a császári birodalomban felállitani. Isten mentse hazájukat ezen örömüktől."

Moldva-Oláhország. A „P. Lloyd"-nak irják Bukurestből junius 16-ról: „Viszonyainhoz képest a katonai erőfeszitések s előkészületek nagy mérvben folynak, ezek miatt háttérbe kell szoritani minden más intézkedést. A birlapok, kiváltképpen a „Romanul" hősies elszántságra és áldozatkészségre buzditanak. — Az összvont román rendes katonaság száma 15,000 emberre rug, s a dorobonczokkal és határőrökkel együtt, fel lehet vinni az összes román

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj

fegyveres erő számát 40,000 főre, ide nem számitva az alakulófélben levő önkénytés csapatokat."

A „Times" bukuresti levelezőjének egy közlött levelét teszi közzé, melyet Gladstone, az angol kincstárnok f. év május 17-én az akkori ministerelnök és a jelenben a hohenzollerni hg különös megbizásában Konstantinápolyban eljáró Gbika Joan hg-hez intézett. Abban a románoknak azon tanácsadatik, hogy a portának európai szerződések által biztositott souzerainitási viszonyát tartsák tiszteletben és szenteljék magukat mindenekelött „az anyagi haladás, a politikai szabadság fejlesztésének és a minden tekintetben gyakorlott önkormányzásnak", minthogy fiatal államoknak igen veszélyes az absolut függetlenség utáni féktelen törekvés.

Törökország. A „Wanderer"-nek irják: „Sietek önnel következő adatokat közleni, melyeket most éppen Rustcsukból megbizható forrásból kaptam. A török tábor körülbelől háromnegyed német mértföldnyi területet foglal el, a Duna-csatornával párhuzamban 8—10,000 ember van itt összpontositva és pedig 6—8000 fönyi sorgyalogság és zuávok, 900—1000 fönyi lovasság és 800—900 fönyi tüzérség, azután öt üteg egyenkint hat ágyuval. A csapatok jól élelmeztetnek, azonban, igen roszul vannak felszerelve, a legtöbb két évnél több időn át nem kapta ki zsoldját. Vontcsövü ágyuk nem láthatók a török táborban. A rustcsuki kikötőben horgonyzik két gőzhajó, mindegyike két nagy öblü ágyuval, öt ágyudereglye, mindegyike két ágyuval és négy nagyobb hajó. Gőzhajóval fél óra alatt 1500—2000 ember szállitható Gyurgyevóba és a szomszéd Saliziebe és pedig Rustcsuktól balra fekvő erőd védelme alatt, mely utóbbi időben három paixhansi és négy nagy öblü ágyuval láttatott el, melyek hordereje Gyurgyevón tul ér. Azonfelül több zászlóalj hét más erőd helyreállitásán munkálkodik, melyek a krimi hadjárat óta egészen el voltak hanyagolva és ez idő alatt romlásnak indultak. A hajók minden időben teljesen hadkészen állnak. A tisztek azokat nem hagyhatják el, a gépészek éjjel nappal a fedélzeten vannak, egy szóval, minden pillanatban készek a Dunát átlépni. A törökök táboruktól a kikötőig uj utat épitettek, hogy ne kellessék a városon át menniök, mely egy német mértföldnél hosszabb ut volt. Sumlában 7—9000 ember van, többnyire tartalékos. Ugyanott van Abdi basa, a második hadtest parancsnokának főhadiszállása. Az ottani kikötőben szintén két hadi gőzhajó s hat ágyudereglye horgonyzik. A török tábornagy Omer basa jelentett eljövetele Rustcsukba, mindez óráig nem valósult."

Ragusa közelében egy 20—30,000 fönyi török hadtest van öszpontositva és egy török hajóraj czirkál Kastelnuovo, Ragusa és Spalatonál.

Konstantinápolyból jun. 15-ről jelentik: Omer basa csak az élelmi szerekkeli ellátás teljes befejezése után megy a fejedelemségekbeni badsereghez. Edhem basa tengernagy elutazott s átvevé az Albania partjai mellett állomásozó hajóraj parancsnokságát.

Ujabb. Madrid jun. 23. Az itteni helyörség ma éjjel fellázadt. A hüségben megmaradt csapatok üldözik a felkelőket. Narvaez tábornagy könnyü sebet kapott. 600 fölkelő elfogatott. A tartományokban nincs nyugtalanság.

Bécs, jun. 23. Cseh országból jelentik, miszerint a poroszok Schluckenaut és Rumburgot elfoglalták.

Velencze, junius 23. Az austriai előőrsök jelentése szerint az olasz hadsereg ma reggel Goitonál a Mincio folyón átlépett és lassankint az országuton Roverbella felé nyomul előre.

Stuttgart, jun. 23. Az itteni „Staatsanzeiger" irja, miszerint a hannoverai tábornok-hadsegéd, Tschirschnitz, az ellenséggeli árulói levelezés miatt agyonlövetésre itéltetett. Brandis hadügyminiszter elbocsáttatott.

A „K. Közlöny" magán távsürgönye.

Pest, junius 25. (Feladatott d. e. 10 ó. 45 p. érkezett d. u. 3 ó. 5 p.) Az országgyülés elnapolása valószinü. Tegnap 24-kén kezdődött meg a csata a Mincionál. Az austriai hadsereg fényes győzelmet vívott ki.

Főherczeg Albrecht ö magosságának folyó év junius 24-ről Zerbare helységből kelt

hivatalos távsürgönye.

Mai napon a Mincio felé való előhaladásunkban a király sergének egy részével bennünket megtámadva, sergünk a délfelé megkezdett homlokváltozást ütközet alatt bevégezte, bévette rohammal Monte Ventét, s végre délután 5 órakor Castozzát. Több ágyu és hadi fogoly jött birtokunkba; Amadeo herczeg és több tábornok megsebesült A hadsereg reggeli 3 óra óta vitézül harczol, a nagy hőség daczára. A király a Mincio-vonal három hadsergével s tartalék lovasságával Albaredonak tartott, azt hivén, hogy az osztrák sereg az Etsch folyó megett áll.

Legujabb távirati tudósitás. Viktor Emánuel serge a Mincion visszavonult. Cialdini a Pó vizén keresztül jött.

Távirati tudósitás a bécsi börzéről.

Junius 23-kán: 5% Nemzeti kölcsön 100 frt. 56.90. 5% Metalliques 100 frt 55.—.—Bankrészvény 74.25.— Hitelintézeti részvény 200 forint 688.—.—London 10 ft st. 100 frt 23½ kr 134.10. —. Ezüst 134.25. — Cs. kir. arany 6.40. — 1860. kölcsön 61.80.

Junius 22-kén: Földtehermentesi kötvény magyarországi 63.—. Erdélyi 61.—.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

NEM HIVATALOS.

(213) (1—3)

Erdélyi földtehermentesitési kötelezvényeknek legrövidebb uton uj szelvénynyeli ellátását minden felelősség mellett elvállalja

Kábdebo István kereskedése

Marosvásárhelyt.

Bérmentes levelekre azonnal válaszoltatik.

Az előnyökhöz képest, melyeket nyujt, legolcsóbb magyar **NŐI LAP.**

Előfizetési felhivás a

„PESTI HÖLGY-DIVATLAP"

(212) CZIMŰ (2—3)

szépirodalmi és divatközlönyre.

Szépirodalmi részében közöl a legjobb nevü iróktól eredeti és forditott külföldi beszélyeket és költeményeket. Tárczája gazdag és változatos tartalmu.

A mi pedig divatrészét illeti: e tekintetben sem a hazai, sem a külföldi hasonnemü vállalatok nem mulják felül.

Minden számhoz mellékelve vannak divatképek legdiszesebben szinezve, női himzés és munkalapok; szabás-minták és kelmeminták. Ezek szerint a szerkesztőségnél megrendelések is eszközölhetők.

A „PESTI HÖLGY-DIVATLAP" a takarékosság közlönye.

Lapunk czélszerüsége és olcsósága mellett eddigelé egy mülappal kedveskedtünk t. pártolóinknak; azután pedig — mint ez év elején igértük — kettőben részesülnek t. előfizetőink. Második félévi mülapunk a hőn szeretett testvér Erdélyország történetéből fogja megörökiteni egy igazán felséges nőnek — Lónyai Annának dicső jellemét, ábrázolván e kép azon jelenetet, midőn a mindenek felett szerető, hü nő — férjét Kemény Jánost, Erdély fejedelmét a tatár fogságból kiváltandó — kincseit, ékszereit bocsátja árubaakapzsi izmaelita kereskedőknek. A csoportozat kitünőleg sikerült e képen s kivitele oly remek, hogy minden magyar háznak méltán diszeül szolgálhat, nagyságára nézve (szélessége 22," hossza 28") hasonló a már eddig megjelent és köztetszéssel találkozott három mülapunkhoz.

Uj előfizetőinket, kik lapunkat januártól óhajtanák — s minthogy teljes számu példányokkal szolgálhatunk — négy mülapban részesitjük, és pedig az ujat 30 kr., a többit pedig egy-egy forintjával kaphatják meg, valamint minden előfizető az uj mülap egy példányán kivül, ugy abból valamint az eddig megjelentekből is bár hány példányt egy-egy forintért, nem előfizető azonban bármelyikét 2 frt 35 krért kaphatja. Eddigi mülapjaink:

1) **„Perényi Ilona a mohácsi hősöket temeti."**

2) **„Erzsébet és Mária királynők Nagy Lajos sirjánál II. Károly koronázását nézik."**

3) **„Hunyadi Mátyás találkozása édes anyjával, Szilágyi Erzsébettel 1458. február 9-én Straznicz alatt, midőn Podiebrád fogságából a magyar királyi trón elfoglalására indul."**

Előfizetési feltételek:

Egész évre, azaz januártól december végeig uj mülappal: 8 frt 30 kr. — eddig megjelentekkel együtt, azaz négy mülappal: 11 frt 30 kr.

Fél évre, azaz juliustól december végeig uj mülappal: 4 frt 30 kr., négy mülappal: 7 frt 30 kr.

Negyed évre: 2 frt., — mülapunkban csak régi előfizetőink részesülhetnek, uj negyed évesek pedig csak akkor, ha előfizetéseiket jövő negyedben: 2 frt 30 krral megujitják.

Minden 8 egyszerre beküldött előfizetésre **gyüjtők tiszteletpéldányt** kapnak, valamint **uj mülapunk** egy példányát is bérmentve küldjük meg számukra, kik azonban egyszerre 12 előfizetőt küldenek, bérmentve kapják **mind a négy mülapot** és lapunk tiszteletpéldányát.

Kelt Pesten, junius hó 1866.

Az előfizetési pénzek a **„Pesti hölgy-divatlap"** kiadó hivatalához ujvilágutcza 17 szám — utasitandók.

Előfizetést STEIN JÁNOS könyvkereskedése Kolozsvártt is elfogad.

(209) (5—8)

Nuridsán Testvérek

Kolozsvârtt.

¼-ed százalék és a postailleték megtéritése díjjért ajánljuk magunkat az **erd. földtehermentesitési kötvényeknek uj kamat-szelvényekkeli ellátása kieszközlésére**; igérvén e részben t. cz. megbizóinknak, hogy a kötvények kézhez vétele napjától számitva 8 napok alatt uj szelvényekkel ellátva azokat viszont kézbesitendjük.

Felkérünk tehát minden t. cz. uraságot, kezinél lévő földtehermentesitési kötvényeit, a még **jelen évi julius 1-sőjével** lejárandó kamatszelvénynyel együtt — elsőbbnek uj szelvénynyeli ellátása, másodiknak beváltása végett, nevünkre czimezve **Kolozsvárra b. tordautcza VIKOL-házhoz** beküldeni.

(6) (18—24)

EISENHALTIGER CHINA-SYRUP
VON GRIMAULT & Co
APOTHEKER, PARIS

Ezen gyógyszer tiszta kellemes alakban az orvosi kincs két legbatalmasb edző lényegét tartalmazza, ugymint: a vasat, mint vérünk alkatrészét és a **chinát**, mint az edzőszerek legerősebbjét. Eleinte a nevezett készitményben a törekedett egyesités nem vala véghezvihető, azonban nagysokára mégis sikerült; és Párisban hirtelen ismeretessé lett, ugy, hogy a legnevezetesb orvosok, mint **Arnal**, **Royer**, **Trousseau**, **Velpeau** naponkint rendelnek **china-szörpöt**, mint leghatbatósb orvosságot a vérvesztés ellen s mind azon esetekben, hol a testben az erők ismét helyreállitandók és oly betegeknél, kiknél a halaványság, sápadtság, gyomor- és emésztésbajok, rendetlen havi tisztulás, görvélyes bántalmak stb. mutatkoznak.

A **china-szörp** az étvágyat elömozditja, az emésztést gyámolitja, a test szerkezetét általában erősiti, és mint cselekvő, és semmi esetben sem támadó gyógyszer még a lábbadozóknál is ajánlandó.

Továbbá ezen készitmény még **vastartalmu chinabor** alakban is létezik.

Raktár: van Ausztria minden nevezetes gyógytárában.

(196) 26/6 (3—6)

Kolozsvártt belső-középutcza **KOZÁK EDE** füszerkereskedésében, mindég friss minőségben kapható:

Az általánosan kedvelt s orvosilag sikerrel elismert

STEIER FÜNEDV

mell-betegeknek.

Használati utasitással együtt 1 üveg ára **87** kr., két üveg bepakolása **20** kr. o. é.

KROMBHOLZ orvostudor

GYOMOR-LIKÖRE.

Ezen oly szerencsésen összeelegyitett vegyület gyógyerejü növényekből készül és különösen az emésztő szervekre igen jó hatásu, ajánlható pedig üdvös kisérőnek vadászaton, helységi kirándulásokon és uton, és mint gyomormelegitő igen jótékonyan foly be az egészségre. Egy üveg ára **52** kr., két üveg bepakolása **20** kr. o. é.

Engelhofer G. J.

gyógyerejü havasi növényekből készült

izom- és ideg-essentiâja.

Külső használatra csúzos arcz- és izfájdalmak, fejfájás, szédülés, fülzúgás, keresztcsont-fájdalmak, tagok gyengesége, főleg nagy megeröltetés és nagy menetek után, átalános testgyengeség, oldalnyilalás aranyeres bántalmak ellen és különösen alkatrészek gyengülése ellen.

Az **izom- és ideg-essentia**, egy üveggel **1** ujfrtért, használati utasitással együtt, valódian egyedül kapható:

Kolozsvártt, **KOZÁK EDE** kereskedésében.

Ugyszintén a következők:

Dr. Calloud. **Geleszta-szeletek**, egy skatulya használati utasitással **30** kr.
Dr. Koch **Növény-Bonbonja**, köhögés ellen, egy skatulya **40** kr.
Seidlitzi-porok, egy skatulya **1** frt.
Dr. Pagliano **Szirupja**, egy üveg használati utasitással **1** frt **50** kr.

Palaczféreg elleni szer egy üveg **30** kr. o. ért.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvártt, **kapható:**

Rendszeres utasitás

tökéletes szép és gyors irás

legrövidebb idő alatti elsajátitására. Gymnásialis, ipar-, reál- és kezdő tanodák használatára összeállitotta Fiedler Tamás Kolozsvártt.

Ára 1 frt oszt. ért.

„Egy szép asszony története"

regény két kötetben. Irta K. PAPP MIKLÓS. Ára 2 frt.

Ugyancsak **Stein János** könyvkereskedesében **előfizethetni a**

„Magyar Bazár"

szépirodalmi és divatlapra, megjelenik havonként kétszer a **német Bazár** mintájára és képeivel, **szabási-mintákkal**, és minden hóban **egy SZÍNES DIVATKÉPPEL.**

Előfizetési ára: Postai küldéssel ¼ év . . 2 frt.
„ „ „ „ ½ év . . 4 frt.

(220) (1—1)

VASÁRNAP egy nagy fejér **crepon rojtos nyakkendő** a sétatérről bejöve elveszett. A megtaláló kéretik a szerkesztőséghez szolgáltatni, hol jutalmát átveheti.

(219) (1—3)

Eladó jeles borok.

Alólirtnál Erdély legjelesebb bortermő vidékeiről

1862-ik évben szürt több hordó

szinbor,

sajtolás, rizling és aszszu, akó és hordó számra eladó. A borok ugy vannak kezelve, hogy azokat akár üvegekre lehuzva, akár hordóban szállitva, csillogó tisztaságukból nem veszitenek, fel nem zavarodnak, meg nem törnek, ülepedést nem raknak. Venni szándékozók a borok áráról, bérmentes levélre azonnal értesittetnek; oly helyekre hová posta jár mustra is küldetik.

Tordán, junius hóban

LENGYEL ÁDÁM.

(217) (1—1)

Butor árverezés.

Folyó junius hó 28-dikán

az ugynevezett Plebánia soron 167-dik szám alatt levő ház felső emeletében több rendbeli szoba-, konyhabutorok és házi eszközök fognak délelőtti 9 órától kezdődöleg árvereztetni.

(214) (1—3)

A tordai czifrafogadó

minekutána eddigi haszonbérlője, már most többé tölle nem függhető akadály miatt, kényszerült arról felmondani, — ujabban, és lehető legrövidebb idő alatt, **haszonbérbe adandó.** Mirenézve a válalkozók felhivatnak, hogy ehezképest siessenek a tulajdonossal Tordán érintkezésbe jönni.

(215) (1—2)

Haszonbérbe adható jószág.

Kolozsvár közelében **„Tűre"** helységben a gróf Bethlen féle jószág, mely a belső udvari telken kivül szép kaszálló-, szántó helyekből és kevés erdőből áll, folyó 1866-dik Sz.-Mthályától kezdve több, vagy kevesebb évre **haszonbérbe** adható, sőt örökáron is megvehető, vagy más jószággal **kicserélhető.** Mindenik esetre nézve értekezni lehet Vajda-Kamaráson a tulajdonos grófnéval, vagy Kolozsvártt: Bányai Vitálissal (bel-királyutcza 19 sz.)

(216) (1—3)

Hirdetmény.

Tordamegye felső kerületében **Véts helységében** Szász-Régentől egy óra távolságra a Gyergyóba vezető utvonal és Maros folyója mellett, egy 18 mázsára készitett igen jó állapotban lévő **szeszgyár**, a gyárhoz megkivántató fa szükséglettel, szükséges istálókkal, külön lakházzal, s minden szükségesekkel ellátva, több szomszéd helységekben lévő **korcsomajog** és a Maroson lévő 3 kövü **lisztelő malommal** több évekre haszonbérbe adandó. A bérleni óhajtók a feltételekről értekezhetnek Szász-Régenben lakó

BALOGH FERENCZ, ügyvédnél.

(218) (1—3)

Eladó kosbárányok.

Tisza László ur M. N. Csáni juhnyájából mintegy 30 darab ½ vér angol idei kosbárány levén eladó, ezennel közhirré tétetik, hogy darabjának ára Szent-Mihály nap előtt 10 frt o. b.

Venni kivánók forduljanak

SANDTNER KÁROLY,
gazdatisztbez.
Utolsó posta Gyéres.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betüivel (Bel-farkasutcza 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj